

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

РП
264/2025

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

index: YIHR-349-04-10.04.2025

бр. 07-00-255/2025-02 датум: 4.4.2025.

ИНИЦИЈАТИВА МЛАДИХ ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Софија Тодоровић, директорка

11000 БЕОГРАД

Добрачина 4

Поштована госпођо Тодоровић,

Повереник за заштиту равноправности примио је притужбу Иницијативе младих за људска права против Установе културе Ћуприја због тога што је ова установа дана 10. децембра 2024. године објавила конкурс за израду мурала генерала Небојше Павковића. Наводи се да је Небојша Павковић осуђен за злочине против човечности (по четири тачке, за депортацију, присилно премештање, убиства и прогон) и кршење закона и обичаја ратовања пред Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију. У притужби се даље наводи да истицање мурала лица које је осуђено за ратне злочине на јавној површини представља дискриминацију припадника албанског народа у Србији, изазива националну мржњу и представља кршење међународних уговора. У прилогу је достављена фотографија победничког решења мурала са сајта Установе културе која је идејно решење уметнице Марије Комарац и пресуда Међународног суда за гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године број ИТ-05-87-А од 23. јануара 2014. године којом је Небојша Павковић осуђен.

Обавештавамо Вас да је Повереник за заштиту равноправности у складу са својим овлашћењем из члана 33. тачка 9. Закона о забрани дискриминације упутио Установи културе Ћуприја препоруку мера за остваривање равноправности и заштиту од дискриминације **да одмах обустави реализацију конкурса и истицање мурала на месту доступном јавности.**

У прилогу Вам достављамо наведену препоруку мера за остваривање равноправности и заштиту од дискриминације.

У складу са законом, није прописана могућност изјављивања жалбе или приговора против закључака и других правних аката које Повереник доноси.

С поштовањем,

ПОМОЋНИЦА ПОВЕРЕНИЦЕ
ЗА ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

Мирјана Кецман

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

РП
264/2025

бр. 07-00-255/2025-02 датум: 24.3.2025.

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

02 APR 2025

УСТАНОВА КУЛТУРЕ ЋУПРИЈА
- за директора Стефана Стаменковића -

35230 ЋУПРИЈА
13. октобра

Предмет: Препорука мера за остваривање равноправности и заштите од дискриминације

Поштовани господине Стаменковићу,

Примили смо притужбу Иницијативе младих за људска права против Установе културе Ћуприја због тога што је ова установа дана 10. децембра 2024. године објавила конкурс за израду мурала генерала Небојше Павковића. Наводи се да је Небојша Павковић осуђен за злочине против човечности (по четири тачке, за депортацију, присилно премештање, убиства и прогон) и кршење закона и обичаја ратовања пред Међународним кривичним трибуналом за оившу Југославију. У притужби се даље наводи да истицање мурала лица које је осуђено за ратне злочине на јавној површини представља дискриминацију припадника албанског народа у Србији, изазива националну мржњу и представља кршење међународних уговора. У прилогу је достављена фотографија победничког решења мурала са сајта Установе културе која је идејно решење уметнице Марије Комарац и пресуда Међународног суда за гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године број ИТ-05-87-А од 23. јануара 2014. године којом је Небојша Павковић осуђен.

Повереник за заштиту равноправности је независни државни орган установљен Законом о забрани дискриминације¹. Одредбама члана 33. Закона о забрани дискриминације прописана је надлежност Повереника за заштиту равноправности. Једна од основних надлежности Повереника јесте да органима јавне власти препоручује мере за остваривање равноправности и заштите од дискриминације.

Увидом у приложене доказе може се закључити да је увидом на званичну интернет презентацију Установе културе Ћуприја објављен тематски конкурс за идејно решење за израду мурала посвећеног генералу Небојши Павковићу, као и да је завршен конкурс и изабрано победничко решење.

Имајући у виду да мурал још увек није израђен, већ да је 6.2.2025. године објављено победничко решење, Повереник најпре користи прилику да укаже да је поводом исцртавања мурала лица осуђеног за ратне злочине у Београду комунални инспектори Одељења за

¹ „Службени гласник РС”, бр. 22/09 и 52/21

инспекцијске послове, као надлежни државни орган донео решење којим је наређено уклањање мурала са фасаде зграде у року од два дана од дана обавештења о решењу.

Поред тога, треба имати у виду да је чланом 197. став 1. Закона о општем управном поступку² прописано да ако се извршеникова обавеза састоји од радње коју може предузети и друго лице, а извршеник радњу не предузме у целини или је предузме делимично, радња се предузима преко другог лица, о трошку извршеника. Ставом 2. је прописано да у том случају орган који спроводи извршење решењем може наложити извршенику да положи износ који је потребан за подмирење трошкова извршења, а да се обрачун накнадно сачини. Све трошкове извршења преко другог лица сноси извршеник. **Уколико извршеник не плати добровољно трошкове извршења, допунско решење којим се одређују ти трошкови извршава се принудно судским путем, јер се извршеникова обавеза тада састоји у давању одређене суме новца. На тај начин се код извршења преко другог лица обавеза извршеника која се састоји у извршењу одређене радње, претвара у новчану обавезу.**

Повереник даље указује да је у европској пракси, величање особа осуђених за ратне злочине, кроз мурале, споменике и улице, предмет оштре критике и може да се интерпретира као ревизионизам, негирање злочина и говор мржње. Тиме се шаље погрешна порука да друштво не признаје пресуде међународних судова и да нема емпатије према жртвама.

Када се ради о осуди за једно од најтежих дела међународног права (за злочине против човечности) то би требало за свако демократско друштво и све његове установе да буде довољан разлог да се уздржи од било каквог величања лица које је осуђено за таква дела. С тим у вези подсећамо да је Законом о култури прописано да се установа културе оснива ради обављања културне делатности којом се обезбеђује остваривање права грађана, односно задовољавање потреба грађана као и остваривање другог законом утврђеног интереса у области културе. Установа културе приликом одабира тема за тематске конкурсе мора да има у виду разлоге свог оснивања и циљ који својим активностима треба да постигне. Чињеница да је у конкретном случају у питању лице које је осуђено за тешка кривична дела против међународног права које се налази на одслужењу вишегодишње затворске казне свакако не доприноси овом циљу.

Реализација спроведеног конкурса за тематски мурал и излагање мурала генерала Небојше Павковића у јавном простору који је доступан свим грађанима и грађанкама Ћуприје може довести до негативних реакција, укључујући и подстицање мржње, дискриминације и подела у друштву, па и секундарне виктимизације свих жртава сукоба и њихових породица, као и нарушавање међунационалних и етничких односа у заједници. Стваралаштво и креативност који су у фокусу рада сваке установе културе треба да буду усмерене на побољшање и унапређење живота свих грађана и грађанки града и стварања атмосфере заједништва, емпатије, солидарности, мира, стабилности и поштовања права свих без обзира на било које њихово лично својство.

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да мурал још увек није израђен, Повереник за заштиту равноправности у складу са својим овлашћењем из члана 33. тачка 9. Закона о забрани дискриминације упућује Установи културе Ћурија препоруку мера за остваривање равноправности и заштиту од дискриминације **да одмах обустави реализацију конкурса и истицање мурала на месту доступном јавности.**

Установа културе Ћуприја ће обавестити Повереника за заштиту равноправности о спровођењу ове препоруке у року од 30 дана од дана пријема ове препоруке мера за остваривање равноправности и заштите од дискриминације.

² „Службени гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење

У складу са законом, није прописана могућност изјављивања жалбе или приговора против закључака и других правних аката које Повереник доноси.

С поштовањем,

**ПОВЕРЕНИЦА ЗА ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ**

Бранкица Јанковић

